

مطالعه تطبیقی برنامه ریزی محله در ساختار برنامه ریزی مورد پژوهی کشور انگلستان و ایران

تکتم حنایی*^۱، سجاد صدیقی^۲

۱- دانشیار، گروه شهرسازی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه شهرسازی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران

چکیده

امروزه با رشد روزافزون جمعیت و رشد سریع شهرها، محله های شهری نمی توانند از سازگاری لازم جهت وفق دادن با روند رشد سریع برخوردار شوند، به همین دلیل در پاسخ دهی به نیازهای جدید ساکنان، ناتوان خواهند بود. در جهت رفع این موضوع برنامه ریزی در این سطح الزامی است. یکی از بهترین نمونه ها در جهت برنامه ریزی محله، برنامه ریزی محله در انگلستان است. لذا هدف از پژوهش حاضر مطالعه تطبیقی برنامه ریزی محله در کشور انگلستان و ایران است. پژوهش حاضر با توجه به نوع مقایسه تطبیقی موردی محور خود بر پایه روش تحلیل محتوای کیفی از اسناد و متون یافته شده از ۳۳ مقاله است. در این پژوهش، طی فرآیند استخراج اطلاعات تعداد ۸ مؤلفه ی اصلی که ساختار و فرآیند برنامه ریزی محله را می سازند، شناسایی شده است. سپس در این پژوهش به مقایسه تطبیقی برنامه ریزی محله با برنامه ریزی راهبردی با توجه به این مؤلفه ها انجام گردیده است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که شباهت های در این مؤلفه ها به صورت کلی موجود است ولی در همین شباهت ها نیز تفاوت های در محتوا می توان یافت. پس از آن پیشنهادهایی جهت بهبود و تاثیرگیری از برنامه ریزی محله بر اساس هر مؤلفه پیشنهاد شده است. از میان نتایج به دست آمده می توان به پیشنهاد توجه به مؤلفه طرح محله اشاره کرد که در تدوین طرح محله با انعطاف پذیری، کارایی و اثربخشی بالا مؤثر است.

کلمات کلیدی: انگلستان، ایران، برنامه ریزی محله، ساختار، فرآیند برنامه ریزی محله

* Corresponding author: عضو هیئت علمی گروه شهرسازی دانشگاه آزاد مشهد

Email: t.hanaee@mshdiau.ac.ir

۱. مقدمه

رشد فزاینده شهرنشینی و شکل‌گیری مقیاس‌های نوین رشد شهری در دهه‌های اخیر موجب شده که شهر و شهرسازی معاصر با چالش‌های نوینی مواجه شود. تا پیش از دوران رشد سریع شهرها، محله‌های شهری رشد تدریجی داشتند و ضمن حفظ ارزش‌های اجتماعی، کالبدی و محیط زیستی، به نیازهای ساکنان خود هم پاسخ می‌دادند. امروزه به دلیل افزایش جمعیت و رشد سریع شهرها، محله‌های شهری نتوانسته‌اند از سازگاری لازم جهت وفق دادن با روند رشد سریع برخوردار باشند، به همین دلیل در پاسخ‌دهی به نیازهای جدید ساکنان، ناتوان بوده‌اند. این وضعیت بر دامنه افزایش مشکلات و تضادهای محله‌ها تأثیر عمده‌ای داشته است (شهسوار، کامرودی، پریزادی و ابوالقاسم پور، ۱۳۹۸ به نقل از Eisner, 1986 & Gallion). یکی از بهترین نمونه‌ها در جهت برنامه‌ریزی محله، برنامه‌ریزی محله در انگلستان است. در انگلستان توسط قانون محلی‌گرایی ۲۰۱۱ ایجاد شد که حقوق جدیدی به شهروندان داد. این راهی برای واگذاری قدرت از دولت محلی و مرکزی به مردم محلی در پایین‌ترین سطح بود. هدف، توانمندسازی شهروندان برای سازمان‌دهی با هم برای تولید سیاست برنامه‌ریزی خود است که توسعه آینده منطقه آن‌ها را شکل می‌دهد و به‌طور رسمی توسط مقامات محلی اتخاذ می‌شود (Manuel, Vigar, Bartindale, & Comber, 2017, p. 1). برنامه‌ریزی محله روشی را نشان داده است که در آن تغییر مقیاسی قدرت در برنامه‌ریزی - هرچند محدود - فرصت‌های سیاسی جدیدی را برای مردم محلی ایجاد کرده است تا در تصمیم‌گیری شرکت کنند و یک‌نهاد جدید (انجمن) ایجاد کنند که از طریق آن می‌توانند دولت محلی را به چالش بکشند (Wills, 2016, p. 51). افراد مختلفی در زمینه برنامه‌ریزی محله هم در مطالعات داخلی هم در خارجی به پژوهش پرداخته‌اند.

فنی و کاظمی (۱۳۹۵) در پژوهشی با تحلیل سیستمی و با تأکید بر ضرورت شناسایی عوامل مؤثر بر سیستم، برای شناخت و استخراج ساختارهای شکل‌دهنده سیستم‌ها برای برنامه‌ریزی توسعه در سطح محله‌ای است. با استفاده از روش تحلیل اثرات متقاطع و بر اساس ضریب اهمیت و همچنین عدم قطعیت آن‌ها، همبستگی این عوامل با «توسعه محله» بررسی شد. نتایج پژوهش نشان داد، از میان سی عامل بررسی‌شده، چهار عامل بالاترین اثرگذاری و اثرپذیری را بر سیستم دارند: نقش و عملکرد فرامحلی محله سنگلج و نبودن محرک‌های نوسازی و فرسودگی بافت، عدم امنیت فضای محله و ... این عوامل از محورهای اصلی شکل‌دهنده سناریوهای توسعه آتی محله سنگلج محسوب می‌شوند. نگارندگان این مقاله معتقدند فرایند آینده‌پژوهی موردنظر در این پژوهش در مقایسه با فرایندهای کنونی برنامه‌ریزی استراتژیک، بر پایه ارائه آلترناتیوهای ذهنی و بدون در نظر داشتن زمینه‌ها و عوامل کلیدی مؤثر بر ساختارهای هدایت‌کننده و اثرگذار بر محیط برنامه‌ریزی، درجه بالایی از واقع‌گرایی، پاسخگویی و انعطاف‌پذیری را دارد. Bradley (2018) در پژوهشی نیز با عنوان "برنامه‌ریزی محله و تولید دانش فضایی" به بررسی تولید دانش معتبر در برنامه‌ریزی محله در انگلستان می‌پردازد. هدف این پژوهش اثبات فرآیندی است که از طریق آن درک مکان در برنامه‌ریزی مشارکتی در محله‌ها ایجاد شد و استثناهایی که از طریق آن هنجارهای فضایی تولیدشده‌اند را ترسیم کرد. این مقاله پیشنهاد می‌کند که توانایی برنامه‌ریزان محله در امتیاز دادن به منطق توسعه، دیدگاه جدیدی در مورد تضادهای نابرابر بر ادعای دانش در برنامه‌ریزی مشارکتی ارائه می‌کند. همچنین Dash (2020) در پژوهشی به بررسی رابطه متقابل بین جنبه‌های مختلف طراحی محله و تأثیر آن‌ها بر پیری فعال است. این پژوهش نتایج و حقایق به‌دست‌آمده از یک نظرسنجی خانوار را با جمعیت سالمند به‌عنوان گروه‌های کانونی ارائه می‌کند که در یک جامعه محله در بوبانشوار انجام شده است که بر ادراک افراد سالمند در مورد مسکن و سکونت در جامعه تأکید می‌کند. این پژوهش به سه بخش تقسیم شده است، بخش اول بر واقعیت یاب در مورد سناریوی فعلی پیری جمعیت در زمینه هند و درک اساسی از روابط متقابل طراحی محله برای سالمندی سالم تمرکز دارد. بخش دوم بررسی از ادبیات در

دستاورد های نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

مورد جنبه‌های مختلف در مورد طراحی محله و درک افراد سالمند از سالمندی سالم در محله خود. بخش سوم مقاله با مجموعه‌ای از دستورات عمل‌های طراحی برای طراحی محله به منظور ایجاد محیطی امن برای عابر پیاده، دسترسی آسان به حمل و نقل عمومی و... به پایان می‌رسد. شکری یزدان‌آباد، خلیلی و بهزاد فر (۱۴۰۰) در پژوهشی به تحلیل عوامل مؤثر بر تحقق‌پذیری برنامه‌ریزی محله مبنا می‌پردازد. در این پژوهش از روش‌هایی نظیر تبیین و اکتشاف عوامل مؤثر بر تحقق برنامه‌ریزی محله مبنا استفاده شده است. مورد مطالعاتی محله سنگلج تهران است. نتایج پژوهش نیز نشان می‌دهد که عوامل مؤثر بر تحقق برنامه‌ریزی محله مبنا مواردی نظیر خدمات محله‌ای، ایمنی و امنیت محله‌ای، ساختار محله‌ای، سرمایه اجتماعی، نظام حمل و نقلی، ساخت و ساز، مشاغل محله‌ای، جامعه مدنی، مشارکت و مسکن همه‌شمول است که بیشترین تأثیر را در مقیاس محله‌ای دارد. (Farhan, Mutaz, Alyasari, Zubaidi, & Hashim (2021) باهدف حل شکاف دانش در مورد تعیین تغییر در برنامه‌ریزی فضای محله ناشی از انقلاب دیجیتال به پژوهش پرداخت. این تحقیق به تحلیل فضاهای شهری می‌پردازد که از طریق روابط بین برنامه‌ریزی محله و انقلاب دیجیتال از حالت فیزیکی به دیجیتال تغییر کرده‌اند. نتایج اولیه عملکرد خوبی را در یک پروژه جهانی آزمایش شده، نشان می‌دهد.

پژوهش حاضر به ساختار و فرآیند برنامه‌ریزی محله در انگلستان و مقایسه آن با نزدیک‌ترین نوع برنامه‌ریزی در ایران یعنی برنامه‌ریزی راهبردی می‌پردازد. با اینکه پژوهش‌های در زمینه برنامه‌ریزی محله در ایران وجود داشته هیچ‌گاه برنامه‌ریزی در کشور انگلستان به صورت جز به جز بررسی نشده. در این پژوهش ابتدا به معرفی برنامه‌ریزی محله در پیشین و کشور انگلستان پرداخته شده است. سپس روش تحقیق این پژوهش مقایسه تطبیقی موردی انتخاب شده و روش جمع‌آوری اطلاعات آن به صورت اسنادی، منابع مکتوب که شامل ۳۳ مقاله است، استخراج شده است. پس از آن با توجه به مؤلفه‌های اصلی ساختار و فرآیند برنامه‌ریزی محله، آن را با برنامه‌ریزی راهبردی مقایسه کرده و شباهت و تفاوت‌ها را بیان نموده. این فرآیند پژوهش در جهت دستیابی به هدف اصلی پژوهش مطالعه تطبیقی برنامه‌ریزی محله در کشور انگلستان و ایران است. همچنین در جهت پاسخ به سؤالات این پژوهش می‌باشد:

۱- تفاوت و شباهت‌های برنامه‌ریزی محله در کشور انگلستان و ایران چگونه است؟

۲- مؤلفه‌های اصلی برنامه‌ریزی محله در انگلستان چیست؟

۲. مبانی نظری

تغییر نگاه شکل‌گرفته در حوزه مدیریت شهری نشان‌دهنده این واقعیت است که امروزه نقش محلات و برنامه‌ریزی آن‌ها به‌عنوان رهیافتی مناسب و کارآمد در حل مسائل و مشکلات شهری مورد توجه قرار می‌گیرد. در واقع تغییر نقش حکومت‌ها از عرضه‌کننده به تسهیلگر موجب "بازتعریف نقش بازیگران و کنشگران مدیریت شهری" و "شکل‌گیری و اجرای الگوی جدید از مدیریت شهری در سطح محلات شده است". توجه و تأکید برنامه‌ریزی و مدیریت شهرها به خردترین سطح، یعنی محله، حاصل تغییر نگرش تئوری‌های برنامه‌ریزی از دیدگاه پوزیتیویستی به دیدگاه انسان‌گرایانه و اجتماعی می‌باشد (معروفی و دولابی، ۱۳۹۹، ص. ۲۸). مفهوم محله، واژه‌ای تازه در ادبیات شهرسازی جهان و خصوصاً ایران نیست. شکل اولیه‌ی این مفهوم را در قرن‌ها پیش و از زمانی که اولین حکومت‌های مرکزی ایران شکل گرفتند به صورت کهن دژها و شهرستان‌ها می‌توان یافت (شکری یزدان‌آباد، خلیلی و بهزادفر، ۱۴۰۰، ص. ۵ به نقل از حسینی و سلطانی، ۱۳۹۷). محله‌ها به‌عنوان نمونه‌ای از فضاهایی که نماینده جامعه هستند، به‌عنوان نمادین و عاطفی (Serra Coch 2019, p. 2) به نقل از Rappoport, 1997)، یا مرتبط با احساس تعلق، هویت و سرمایه اجتماعی درک کرد (Serra Coch 2019, p. 2) به نقل از Efrat & Carmon, 2015). برنامه‌ریزی شهری و محله‌ها در طول تاریخ ارتباط نزدیکی داشته‌اند (Serra Coch, 2019, p. 2). همچنین هنگام تسهیل توسعه پایدار در سطح محلی، برنامه‌ریزی محله‌ها مسلماً مهم هستند. برنامه‌ریزی محله از

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

اوایل قرن بیستم مورد توجه برنامه ریزان شهری، جامعه شناسان و مورخان قرار گرفت. از منظر برنامه ریزی شهری، مدیران شهری از اوایل قرن بیستم زمانی که جنبش باغ شهر ابنزر هاوارد پیشنهاد شد، طراحی و توسعه محله‌های زیست پذیر و دوستدار محیط زیست را آغاز کردند (Zhang, Hiu Kwan Yung, & Hon Wan Chan, 2018, p. 3). در سال ۱۹۲۹ کلارنس آرتور پری مفهوم برنامه ریزی واحدهای محله را مطرح کرد. تمرکز او بر شکل فیزیکی واحد محله، از جمله اندازه، مرزهای آن، سیستم خیابان داخلی و توزیع کاربری‌های زمین بود (Alawadi, et al. 2021, p.4). به نقل از (Perry, 1939). در پایان دهه ۱۹۴۰، مفهوم برنامه ریزی واحدهای محله به یکی از مهم‌ترین موضوعات مورد بحث توسط محققان و متخصصان تبدیل شد (Alawadi, et al. 2021, p.4). به نقل از (Mumford & Stein, 1954). از آن زمان، برنامه ریزی محله محور به تدریج علایق برنامه ریزان را به خود جلب کرده و به طور همه جانبه در صنعت و دانشگاه توسعه یافته است. علاوه بر برنامه ریزی فیزیکی، مشارکت شهروندان و تعامل اجتماعی نیز در هنگام برنامه ریزی یک محله از دغدغه‌های اصلی بود (Zhang, Hiu Kwan Yung, & Hon Wan Chan, 2018). به نقل از (Choguill, 2008). یکی از بهترین نمونه‌ها، برنامه ریزی محله در کشور انگلستان است. برنامه ریزی محله یکی از نوآوری‌های اصلی سیاستی در دستور کار محلی گرایی دولت ائتلافی بریتانیا (۲۰۱۰-۲۰۱۵) است که از طریق قانون محلی گرایی (۲۰۱۱) امکان پذیر شد و توسط دولت محافظه کار (۲۰۱۵-۲۰۱۵) ادامه یافت (Parker, Lynn, & Wargent, 2017, p. 3). محلی گرایی این مفهوم را می پذیرد که افراد نه تنها یک ارتباط جغرافیایی یا فضایی دارند، بلکه در یک منطقه مشخص، روابط اجتماعی-اقتصادی و حقوقی مشترکی دارند که آن‌ها را به هم پیوند می دهد. این استراتژی در حال توسعه دموکراسی محلی و تفویض اختیار از ذینفعان از پایین به بالا و مشارکت شبکه‌ای در قالب پارادایم برنامه ریزی محله استفاده می کند (Bogusz, 2018). قانون محلی گرایی ۲۰۱۱ استراتژی‌های برنامه ریزی سطح منطقه‌ای را حذف می کند و برنامه ریزی محله‌ای را مجاز می کند. برنامه ریزی محله به مردم محله این امکان را می دهد تا در امور توسعه آتی محله خود مشارکت داشته باشند (Liu, 2021, p. 13). این برنامه ریزی گونه‌ای طراحی شده است که توسط جامعه هدایت شوند و قدرت بسیار بیشتر بر سیاست کاربری زمین نسبت به آنچه در گذشته داشته‌اند، داشته باشند (Vigar, Gunn, & Brooks, 2017, p. 2). ابزارهای برای دستیابی به چشم‌انداز و اهداف مردم برای رسیدن به برنامه ریزی محله درست و مطلوب وجود دارد (Association, 2013) که مردم با این ابزارها می توانند به صورت داوطلبانه (London, 2020) مشارکت کنند این ابزارها عبارتند از:

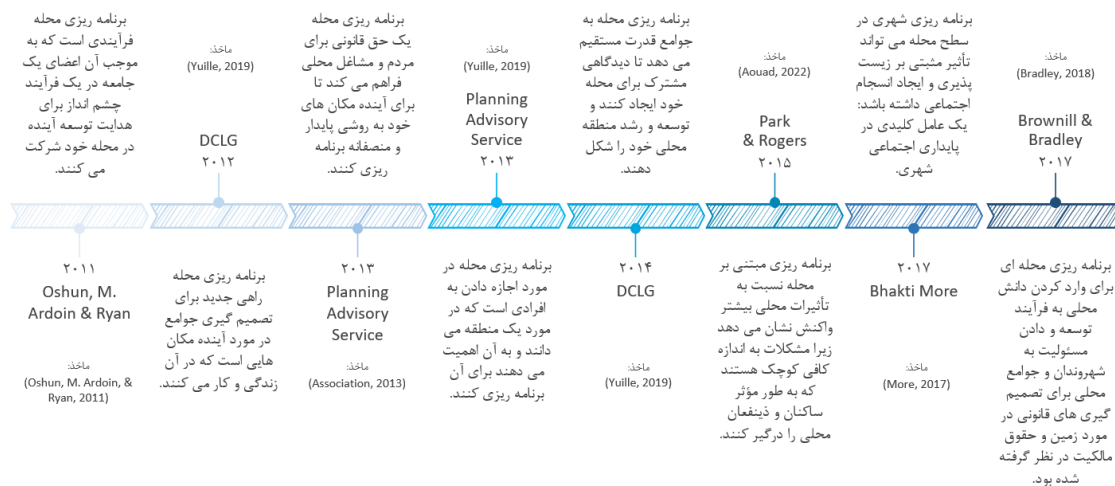
سفارشات توسعه	طرح توسعه	دستورات توسعه
<ul style="list-style-type: none"> درخواست: گروه‌های اجتماعی (نیاز به تایید مقامات محلی) جنس: مجوز توسعه‌های کوچک و خاص سایت سطح: خرد مقیاس: یک واحد یا سایت و تسهیلات اجتماعی انطباق با سیاست‌ها و توصیه‌های سطح بالاتر برنامه ریزی 	<ul style="list-style-type: none"> درخواست: انجمن محله یا شورا محله / شهرک (نیاز به تایید مقامات محلی) جنس: سیاست گذاری سطح: کلان مقیاس: کل محله انطباق با سیاست‌ها و توصیه‌های سطح بالاتر برنامه ریزی 	<ul style="list-style-type: none"> درخواست: انجمن محله یا شورا محله / شهرک (عدم نیاز به تایید مقامات محلی در صورت مورد مشابه) جنس: مجوز برنامه ریزی برای توسعه‌های خاص سطح: میانی مقیاس: بخشی از محله یا کل محله انطباق با سیاست‌ها و توصیه‌های سطح بالاتر برنامه ریزی

شکل شماره ۱: ابزارهای برنامه ریزی محله

مأخذ: Association, 2013, Chetwyn, 2018, Grimwood, 2018 و Winter, 2016

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

برنامه‌ریزی محله‌ای مسیر جایگزینی را برای دموکراسی مشارکتی فراهم کرده است، افراد و جوامع محلی این اختیار را دارند که با وزن قانونی در مورد منطقه محلی خود تصمیم بگیرند (Bogusz, 2018, p. 12). بنابراین می‌توان گفت در چارچوب برنامه‌ریزی محله، تصمیم‌گیری اغلب به صورت مذاکره و غیرخطی است (Lauria & Slotterback, 2020, p.2). مباحث برنامه‌ریزی محله بر دانش محلی و تجربی تأکید می‌کند - افراد به دلیل تجربه زندگی در آنجا واجد شرایط برنامه‌ریزی برای یک مکان هستند. این نوع برنامه‌ریزی بر ارتباطات عاطفی افراد با مکان تأکید می‌کند، چیزی که سیستم برنامه‌ریزی (و دانش برنامه‌ریزی) قبلاً آن را تحقیر کرده است (Yuille 2019 به نقل از Baum, 2015؛ Bradley, 2017a). در ادامه می‌توان در شکل شماره ۲ را که تعدادی از تعاریف نظریه‌پردازان و سیر تحول برنامه‌ریزی محله را به نمایش می‌گذارد را مشاهده نمود:

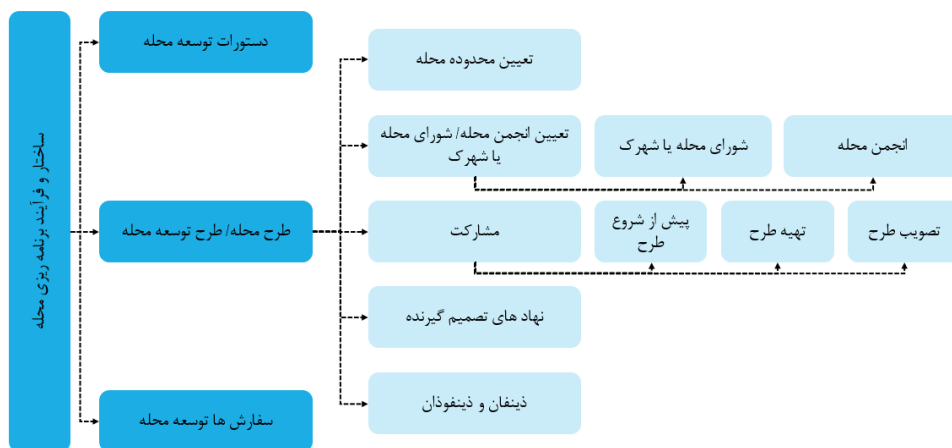


شکل شماره ۲: تعاریف و سیر تحول برنامه‌ریزی محله

مأخذ: نگارنده

از جمله فواید برنامه‌ریزی محله می‌توان به نزدیک‌تر کردن جوامع به هم و بهبود بخشیدن دانش محلی اشاره کرد. باین‌حال برنامه‌ریزی محله نیز می‌تواند دارای موانعی نیز باشد، که این موانع به شرح ذیل است:

- ۱- شرایط تأمین مالی بسیار سفت‌وسخت است و در دسترس بودن بودجه اضافی متغیر است. ۲- فرآیند برنامه‌ریزی محله‌ای سخت است و نیازمند حمایت‌های متعدد است. ۳- انجمن‌های محله نمی‌توانند به راحتی به مالیات زیرساخت‌های اجتماعی (CIL) دسترسی پیدا کنند. ۴- نشان دادن وسعت یک جامعه زمان‌بر و فشرده است. ۵- حمایت شورا (مقامات محلی) متفاوت است. ۶- شوراها (انجمن‌های محله) توسط بودجه محدود می‌شوند و افسران برنامه‌ریزی ممکن است دانش لازم را نداشته باشند. ۷- محدود کردن برنامه‌ریزی محله به کاربری زمین، فرصت را از دست می‌دهد (London, 2020).

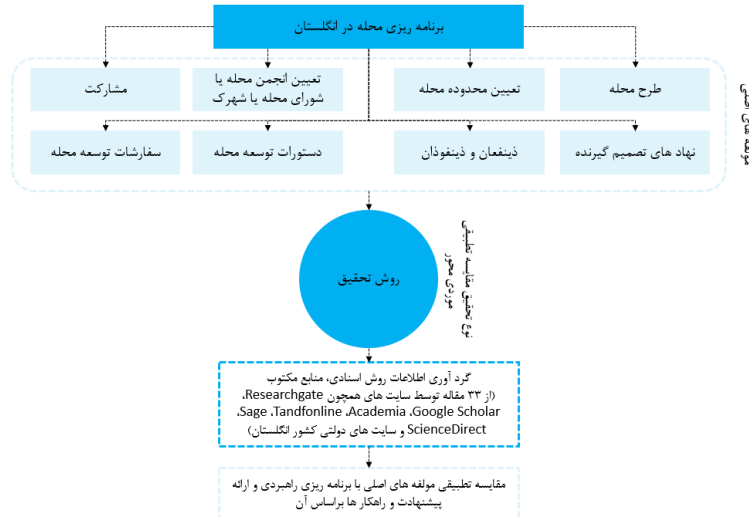


شکل شماره ۳: مدل نظری پژوهش

۳. روش تحقیق

مقاله حاضر به لحاظ نوع از مقایسه تطبیقی موردی محور محسوب می‌شود. جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش نیز بدین گونه بوده که با استفاده از روش اسنادی، منابع مکتوب مورد بررسی قرار گرفته و ساختار و فرآیند برنامه‌ریزی محله در کشور انگلستان را در ۳۳ مقاله از سایت‌های مختلف (Researchgate, Google Scholar, Academia, Tandfonline, ScienceDirect, Sage و سایت‌های دولتی کشور انگلستان) که از نظر محتوا، ساختار و فرآیند برنامه‌ریزی محله مورد تحلیل قرار گرفته، استخراج شده است. روش تحلیل اطلاعات فوق بر اساس تحلیل محتوای کیفی بوده است به طوری که پس از بررسی ۳۳ مقاله و استخراج متون آن‌ها از محتوایشان تحلیل کیفی انجام شده است. پس از استخراج اطلاعات، با استفاده از روش تحلیلی - مقایسه‌ای، برنامه‌ریزی محله با نزدیک‌ترین نوع برنامه‌ریزی در کشور ایران یعنی برنامه‌ریزی راهبردی مقایسه شده است. تجزیه و تحلیل اطلاعات بر اساس مطالعه تطبیقی شباهت‌ها و تفاوت‌ها در ساختار برنامه‌ریزی محله در مقیاس محله در ایران و انگلستان انجام گرفته است. پیشنهادها و راهکارها بر اساس مؤلفه‌های اصلی (طرح محله، تعیین محدوده محله، تعیین انجمن محله یا شورای محله یا شهرک، مشارکت، نهادهای تصمیم‌گیرنده، ذینفعان و ذی‌نفعان، دستورات توسعه محله و سفرش‌ها توسعه محله) به تفکیک ارائه گردیده است.

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران



شکل شماره ۳: خلاصه از روش تحقیق

۴. یافته‌ها

۴.۱. ساختار و فرآیند برنامه‌ریزی محله انگلستان

ساختار و فرآیند برنامه‌ریزی محله در انگلستان بستگی به ابزارهای خود متفاوت و مختلف است. مهم‌ترین ابزار جهت برنامه‌ریزی محله، طرح محله یا طرح توسعه محله است. از دیگر ابزارهای که با وجود آن‌ها می‌توان به برنامه‌ریزی محله دست یافت می‌توان به دستورات توسعه محله و سفارش‌ها توسعه محله اشاره کرد. طرح محله یکی از محبوب‌ترین ابزارهای برنامه‌ریزی محله است. این برنامه‌ریزی نسبت به ابزارهای دیگر از فرآیند و ساختار پیچیده‌تری برخوردار است. همچنین طرح محله در مقیاس بالاتر از دو ابزار دیگر می‌باشد. هر محله می‌تواند یک طرح محله داشته باشد ولیکن در مورد ابزارهای دیگر این موضوع صدق نمی‌کند و محله می‌تواند بیشتر از یک مورد دستورات توسعه محله یا سفارش‌ها توسعه محله داشته باشد. در ادامه به بررسی فرآیند و ساختار هر یک از ابزارهای مطرح شده می‌پردازیم:

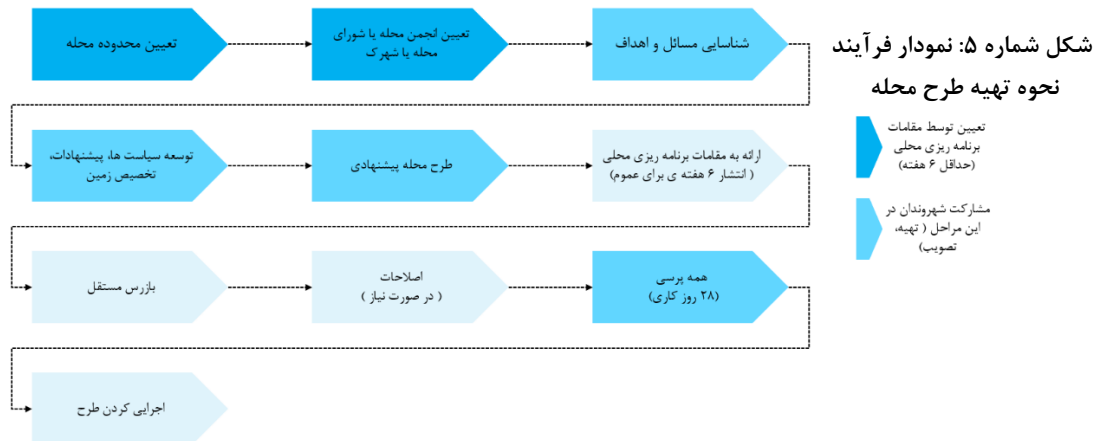
۴.۱.۱. طرح محله / طرح توسعه محله

یک طرح محله، سیاست برنامه‌ریزی را برای یک محدوده محله به‌منظور هدایت توسعه آینده در نظر می‌گیرد. یک طرح محله در مورد استفاده و توسعه زمین است و ممکن است شامل چشم‌انداز، اهداف، سیاست‌های برنامه‌ریزی، پیشنهادهایی برای بهبود محدوده یا ارائه تسهیلات جدید، یا تخصیص مکان‌های کلیدی برای انواع خاصی از توسعه باشد. طرح محله ممکن است با طیف وسیعی از مسائل اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی (مانند مسکن، اشتغال، طراحی، میراث و حمل‌ونقل) سروکار داشته باشد یا ممکن است تنها بر یک یا دو موضوع تمرکز کند. این موضوعات امکان دارد که برای کل محله یا فقط بخشی از محله مربوط شود. طرح محله باید یک برنامه قوی از مشارکت جامعه و پایگاه شواهد متناسب داشته باشد که منجر به درک مناسب از منطقه و دیدگاه‌ها، آرزوها، خواسته‌ها و نیازهای مردم محلی باشد. تصمیم‌گیری چارچوب زمانی (افق طرح) بسته به جوامع متفاوت خواهد ولی اکثر ۵، ۱۰، ۱۵ یا ۲۰ ساله است.

طرح محله باید از سیاست‌ها و راهنمایی‌های ملی پیروی کند و به‌طور کلی با سیاست‌های طرح‌های محلی مطابقت داشته باشد. سیاست‌های تولید شده در یک طرح محله نمی‌تواند توسعه‌ای را که قبلاً بخشی از طرح توسعه محلی (طرح‌های محلی) است، نادیده بگیرد و از بین ببرد. می‌تواند سطوح رشد بیشتری را فراهم کند، به شرطی که شرایط اولیه را برآورده کند. همچنین این طرح باید الزامات مربوط به تعهدات اتحادیه اروپا را رعایت نماید.

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

در صورت موافقت با طرح محله، این طرح بخشی از طرح توسعه محلی (طرح محلی) خواهد شد. این وضعیت قانونی به طرح‌های محله وزن بسیار بیشتری نسبت به سایر اسناد محلی می‌دهد. طرح‌های محله ابزاری قدرتمند در شکل دادن به توسعه یک محله است. فرآیندی رسمی برای برنامه‌ریزی محله توسط طرح محله وجود دارد که مقررات و ساختار طرح محله را نشان می‌دهد. در ادامه به نمایش این فرآیند توسط نمودار پرداخته می‌شود:



۱،۱،۱،۴. تعیین محدوده محله

برای رسمیت بخشیدن به پیشنهاد تهیه طرح محله، ابتدا باید محدوده محله برای تعیین به مرجع برنامه‌ریزی محلی ارائه شود. این مورد برای هر دو نهادهای واجد شرایط رهبری (انجمن محله، شورای محله یا شهرک) یکسان هست حتی باینکه شورای محله و شهرک خود یک منطقه به‌عنوان محله را دارا هستند. نحوه ارائه محدوده محله باید شامل جزئیاتی یا سندهای همراه با آن باشد. این موارد شامل:

- نقشه‌ای که منطقه محله پیشنهادی را شناسایی می‌کند.
- بیانیه‌ای که توضیح می‌دهد چرا این منطقه برای تعیین منطقه محله مناسب است (بیانیه‌ای که توضیح می‌دهد چرا منطقه مناسب است، می‌تواند شامل شرحی از نحوه انتخاب منطقه باشد. حتی برای شوراهای محله که برای کل منطقه محله متقاضی هستند، باید توضیح داده شود که چه گزینه‌هایی در نظر گرفته شده و چرا کل منطقه انتخاب شده است)
- بیانیه‌ای که توضیح می‌دهد که نهادی که درخواست منطقه را ارائه می‌دهد (شورای محله یا شهرک یا انجمن محله) می‌تواند یک نهاد واجد شرایط باشد. (بیانیه‌ای که توضیح می‌دهد که نهادی که درخواست را ارائه می‌دهد یک نهاد واجد شرایط است در مورد شوراهای شهر یا محله نسبتاً ساده است. برای یک انجمن محله آینده‌نگر، باید نشان دهد که می‌تواند به‌عنوان یک انجمن محله تعیین شود)
- اظهارات پشتیبان هم برای منطقه محله و هم برای انجمن محله (بهتر است از انگلیسی واضح، مختصر و بدون ابهام استفاده شود و از اصطلاحات تخصصی خودداری شود. از اظهارات بسیار طولانی یا پیچیده باید اجتناب شود)

در مورد آخر معمولاً به‌عنوان سند همراه طرح محله اکثر مواقع ارسال نمی‌شود. این به آن دلیل است که هیچ الگوی استاندارد برای این کار وجود ندارد. هر حوزه متفاوت است. در جهت تعیین محدوده محله مهم است که با سایر گروه‌های محلی و مردم ساکن در آن منطقه صحبت شود. همچنین لازم به ذکر است برای هر طرح محله فقط یک محدوده محله و برای هر منطقه فقط یک محله می‌تواند وجود داشته باشد. محدوده‌های محله‌ها نمی‌توانند همپوشانی داشته باشند و اگر این

دستاورد های نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

مورد اتفاق بیفتد باید به اصلاح مرزهای محدوده های محله به دو مرز مجزا و متمایز بدون همپوشانی پرداخت یا اینکه انجمن های محله به یک انجمن محله احتمالی ادغام شود و محله ها را نیز ادغام کنند.

منطقه محله همچنین می تواند بر اساس یک مرز اداری مانند یک بخش انتخاباتی یا ناحیه پستی باشد، اگرچه ممکن است این محدوده ها با آنچه توسط مردم محلی به عنوان یک محله در نظر گرفته شود منطبق نباشد. همچنین مرز باید به گونه ای باشد که به وضوح با ویژگی های فیزیکی، مانند جاده ها، راه آهن، یا با مرزهای یک شهرک مسکونی مشخص شود. شایان ذکر است که برای شوراهای محله یا شهرک این فرض وجود دارد که مرز محله پیشنهادی با مرز محله فعلی که در آن فعالیت می کنند یکسان باشد. باین حال، آن ها ممکن است یک منطقه کوچک تر و متمرکزتر، مانند یک شهرک یا مرکز محله، یا منطقه ای فراتر از مرزهای محله را انتخاب کنند (شورا محله یا شهرک می تواند با شورا محله یا شهرک مجاور بر سر تولید یک طرح محله با هم همکاری کنند)، البته این موارد زمانی می توان گفت محدوده محله که منطقه و محدوده ای معقولی به را برنامه ریزی باشند.

چندین گام جهت تعیین یک محدوده مطلوب برای محله پیشنهاد شده است این گام ها عبارتند از:

- گام اول: تعریف محله برای گروهی که طرح را تولید می کند.
- گام دوم: در مورد این محدوده با مقام برنامه ریزی محلی بحث شود.
- گام سوم: با گروه ها و مردم محلی تعامل شود تا نظرات آن ها را در مورد محله به دست آورده شود.
- گام چهارم: محدوده اصلی و هر محدوده اختیاری اطراف را شناسایی شود.
- گام پنجم: با مردم در بخش های مختلف منطقه به ویژه جاهایی که ابهام در قرار داشتن در داخل محدوده وجود دارد صحبت شود.
- گام ششم: بر اساس ویژگی های فیزیکی واضح، در مورد یک مرز تصمیم شود، به طوری که هیچ ابهامی وجود نداشته باشد که مرز محله کجا قرار دارد.

انجمن محله / شورای محله یا شهرک می توانند با مقامات برنامه ریزی محلی جهت رسیدن به یک محدوده محله مناسب مشاوره کنند. از جمله مواردی که مقامات برنامه ریزی محلی هنگام تصمیم گیری در مورد مرز محله به آن توجه دارند در ذیل قابل مشاهده است:

- مرزهای روستا یا سکونتگاه، که می تواند منعکس کننده مناطق توسعه برنامه ریزی شده باشد.
 - منطقه ای که شبکه های رسمی یا غیررسمی گروه های مبتنی بر جامعه در آن فعالیت می کنند.
 - ظاهر فیزیکی یا ویژگی های محله، به عنوان مثال ساختمان ها ممکن است از مقیاس یا سبک ثابتی برخوردار باشند.
 - دارایی منسجم، چه برای مشاغل یا ساکنان.
 - آیا این منطقه کاملاً یا عمدتاً یک منطقه تجاری است.
 - زیرساخت ها یا ویژگی های فیزیکی به عنوان مثال یک جاده اصلی یا خط راه آهن یک مرز طبیعی را مشخص می کند.
 - محیط یا ویژگی های طبیعی در یک منطقه اهمیت دارد.
 - اندازه جمعیت و زندگی و کار در منطقه اهمیت دارد.
- در آخر پس از انجام و در نظر گرفتن تمامی موارد و ارسال محدوده محله به مقامات برنامه ریزی محلی، این مقامات به مدت حداقل ۶ هفته در مورد درخواست منطقه اطلاع رسانی و مشورت می کنند.

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

جدول شماره ۱: مراجع تصمیم‌گیری، اسناد و مشارکت در تعیین محدوده محله

مشارکت	مرز محله	سندهای همراه	نهاد تصویب‌کننده	نهاد تهیه‌کننده	تعیین محدوده محله
مشاوره در جهت تعیین محدوده محله با ذینفعان و ذی‌نفعان	<ul style="list-style-type: none"> - می‌تواند مرز اداری مانند بخش انتخاباتی یا ناحیه پستی باشد. - مرز محله‌ها نباید همپوشانی داشته باشد - مرزها باید به‌گونه‌ای باشد که با ویژگی‌های فیزیکی مشخص شوند. (جاده‌ها، راه‌آهن و ...) - تعیین محله در شورای محله یا شهرک می‌توان کل محله فعلی خود یا بخشی از آن باشد 	<ul style="list-style-type: none"> - نقشه‌ای که منطقه محله پیشنهادی را نشان می‌دهد - بیانیه‌ای جهت نمایش مناسب بودن محدوده محله - بیانیه که نهادهای رهبری کننده آن را معرفی می‌کند - اظهارات پشتیبان هم برای منطقه محله و هم برای نهاد رهبری کننده 	<ul style="list-style-type: none"> مقامات برنامه‌ریزی محله (حداقل ۶ هفته مورد بررسی قرار می‌گیرد) 	<ul style="list-style-type: none"> انجمن محله، شورای محله یا شهرک 	

۲.۱.۱.۴. تعیین انجمن محله / شورای محله یا شهرک

بر اساس قانون دو نوع سازمان را که به‌عنوان نهادهای واجد شرایط جهت رهبری طرح محله شناخته می‌شوند و قادر می‌سازد تا وظایف برنامه‌ریزی محله را رهبری کنند. این دو سازمان عبارت‌اند از:

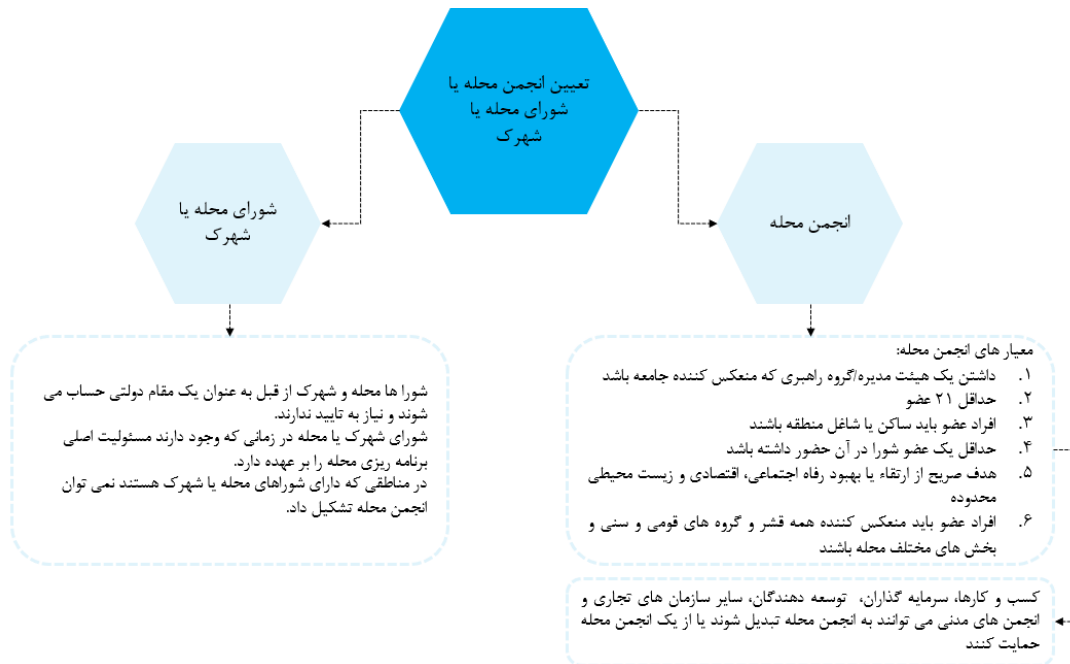
- شورای محله یا شهرک: در محله‌ای که شامل تمام یا بخشی از حوزه اداری یک شهرک یا شورای محله است، شورای شهرک یا محله مسئولیت اصلی برنامه‌ریزی محله را بر عهده دارد.
- انجمن‌های محله: در مناطق غیر محله و درجایی که شورای شهر یا محله وجود ندارد، باید یک انجمن محله تشکیل و توسط مقامات محلی تعیین شود. در هر محدوده محله فقط یک انجمن وجود دارد. انجمن باید طیف وسیعی از معیارها را برآورده کند، مانند:

۱. هیئت‌مدیره و گروه راهبری که به‌طور گسترده منعکس‌کننده محله و جامعه وجود دارد.
۲. انجمن باید حداقل ۲۱ عضو داشته باشد.
۳. عضویت برای افرادی که در آن منطقه زندگی می‌کنند و کار می‌کنند و اعضای منتخب آن منطقه هستند.
۴. حداقل یک عضو شورا در آن حضور داشته باشد.
۵. هدف صریح از ارتقاء یا بهبود رفاه اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی محدوده محله مربوطه می‌شود (یا خصوصیات منطقه رو به‌طور کلی منعکس کند).

۶. افراد عضو باید منعکس‌کننده همه قشر و گروه‌های قومی و سنی و بخش‌های مختلف محله باشند. گردآوری یک انجمن محله یک فرآیند چالش‌برانگیز است. غالباً توسط سازمان‌های اجتماعی یا فعالان جامعه محلی رهبری می‌شود که اولین گام‌ها را برای مشارکت دادن مردم برمی‌دارند. همچنین یک انجمن محله قبل از اینکه به مقامات محلی پیشنهاد شوند برای تعیین و تشکیل باید حتماً دارای یک قانون اساسی مکتوب باشند. کسب‌وکارها، سرمایه‌گذاران، توسعه‌دهندگان و سایر سازمان‌های تجاری می‌توانند انجمن‌های خود را راه‌اندازی کنند یا از یک انجمن محله و فعالیت آن حمایت کنند ولیکن انجمن‌های تجاری هنوز باید درخواست دهند تا به‌عنوان انجمن محله تعیین شوند (بیشتر در مناطقی مؤثرند که جنبه تجاری دارند). همچنین در بسیاری از مناطق، انجمن‌های مدنی در حال حاضر وجود دارد. انجمن‌های مدنی

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

از نظر تاریخی گروه‌های اجتماعی، منافع محلی و ارائه‌دهندگان خدمات را گرد هم آورده‌اند تا به شکل‌گیری فعالیت‌های اجتماعی و محیط‌زیست در منطقه کمک کنند. این انجمن‌ها به‌طور منظم در شروع برنامه‌ریزی محله‌ای نقش دارند. یک انجمن مدنی می‌تواند به یک انجمن محله تبدیل شود. لازم به ذکر است که در مناطقی که دارای شوراهای محله هستند نمی‌توان انجمن محله تشکیل داد. شورای شهرک و محله خود یک مقام دولتی حساب می‌شوند ولی انجمن‌های محله بعد از تشکیل و تعیین توسط مقامات محلی می‌تواند به یک مقام دولتی تبدیل شوند. همچنین مقامات برنامه ریزی محلی به مدت حداقل ۶ هفته در مورد درخواست انجمن یا شورا مشورت و اطلاع‌رسانی می‌کنند.



شکل شماره ۶: نمودار مفهومی تعیین انجمن محله یا شورای محله و شهرک

۳.۱.۱.۴. مشارکت

مشارکت در فرآیند طرح محله نقش بسازی دارد، نه تنها مشارکت با مردم در این فرآیند نقش دارد بلکه مشارکت با مقامات محلی نیز در این فرآیند انجام می‌شود. این نوع مشارکت نه تنها در تهیه (فرآیند آماده‌سازی طرح) بلکه در تصویب (همه‌پرسی) و پیش از شروع طرح محله نیز انجام‌پذیر است. مشارکت جامعه به چند دلیل در انگلستان ضروری و مهم است. اول اینکه این یک الزام قانونی برای طرح‌های محله است. دومین مورد این است که در ایجاد اجماع و ایجاد حمایت جامعه کمک می‌کند و ضروری است. سومین مورد توجه به آنچه که مردم فکر می‌کنند و استفاده از مهارت‌ها و دانش آن‌ها جهت توسعه پایگاه شواهد برای یک محدوده و توسعه طرح محله است که این خود منجر به برنامه‌ها و سیاست‌های واقعی‌تر و قابل ارائه‌تر می‌شود. عدم مشارکت صحیح جوامع در مراحل اولیه یکی از دلایل اصلی درگیری در مراحل بعدی برنامه‌ریزی است. در صورتی که این مشارکت انجام نشود می‌تواند منجر به هزینه‌های اضافی و تأخیر شود. پس می‌توان گفت که نیاز به ارتباط منظم در سراسر فرآیند برنامه‌ریزی محله حس و اعمال می‌شود. مواردی که می‌توان یک مشارکت مطلوب و مفید در طرح محله داشت ولی الزامی نیستند. که این موارد عبارت‌اند از:

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

- بارگیری از جلو: مشارکت جامعه باید قبل از شروع کاربر روی طرح (به این بارگذاری از جلو گفته می‌شود) و در طول فرآیند آماده‌سازی طرح انجام شود. هدف از اولین مراحل مشارکت جامعه کمک به تعریف مسائل و اهداف برنامه و ایجاد چشم‌انداز کلی و شروع به ایجاد احساس مالکیت گسترده‌تر برای طرح است.
- تبلیغات و آگاهی: مهم است که طرح محله (توسعه) پیشنهادی را تا حد امکان با استفاده از رسانه‌های مختلف در ابتدای فرآیند به‌طور گسترده تبلیغ شود. بازخورد باید در طول فرآیند ارائه شود.
- مشارکت‌های محلی: شرکا و ذینفعان کلیدی باید شناسایی شوند. آن‌ها می‌توانند دسترسی و پشتیبانی آسان‌تری را در مشارکت گروه‌های اقلیت، جوامع مختلف، ساکنان، جامعه تجاری و ... فراهم کنند.
- ظرفیت‌سازی: اغلب لازم است ظرفیت‌سازی (آموزش) گنجانده شود تا کسانی که در رویدادهای مشارکت اجتماعی شرکت می‌کنند به‌خوبی از طرح و مسائلی که با آن سروکار دارد مطلع شوند.
- اجتناب از منفعت طلبی: هدف از تعهد جامعه اطلاع‌رسانی محتوای طرح است. اگر نتایج از قبل مشخص شده باشد، در این صورت مشارکت جامعه نشانه‌ای (بازاریابی) است.
- مشاوره تخصصی و توانمندسازی: ممکن است برای کسانی که در فرآیند برنامه‌ریزی رهبری می‌کنند و شرکت می‌کنند لازم باشد مشاوره و پشتیبانی تخصصی ارائه دهند.
- خلاق بودن: مشارکت جامعه باید با استفاده از طیف وسیعی از رویکردها و رسانه‌ها افراد را درگیر کند. باید محرک و لذت‌بخش باشد.
- مدیریت انتظارات: باید بین جاه‌طلبی‌ها با واقع‌بینی و محدودیت‌های عملی و قانونی تعادل برقرار کرد.
- هدف‌گذاری: درحالی‌که برخی افراد به‌طور طبیعی می‌خواهند در برنامه‌ریزی محله مشارکت داشته باشند، هدف قرار دادن این افراد ضروری است. این می‌تواند شامل افراد مسن، جوانان، گروه‌های قومی و سایر اقلیت‌ها باشد.
- در دسترس قرار دادن آن: برای قابل‌دسترس کردن رویدادها و مطالب، از جمله مکان، زمان، رسانه، قالب و غیره، باید به‌دقت فکر کرد. رویدادها باید غیررسمی و به شیوه‌ای دوستانه باشند و افراد از شرکت در آن احساس ترس نداشته باشند. با توجه به این موارد می‌توان مشارکتی مطلوب را ارائه داد ولیکن باید دانست که مواردی نیز وجود دارد که باید موقع مشارکت انجام داده نشود و از آن‌ها اجتناب کرد به‌عنوان مثال: مشاوره خیلی دیر، قرار دادن یک سند ضخیم بر روی پایه‌ای در کتابخانه یا یک وب سایت و انتظار از مردم برای خواندن آن، یا صحبت با مردم در یک جلسه عمومی. درخواست از مشاوران برای ارائه گزینه‌ها قبل از مشورت با جامعه از جمله این موارد است.
- در مطالب فوق اشاره شده که مشارکت در پیش از شروع طرح، تهیه و تصویب آن در این کشور صورت می‌پذیرد. در ادامه به بررسی هر یک به‌صورت مجزا می‌پردازیم:

پیش از شروع طرح

این مشارکت در اصل در زمان اولیه آغاز می‌گردد به‌طوری‌که ابتدا زمانی که طرح محله بخواهد شروع شود و پیشنهاد شود برای شروع آن باید از طریق فعالیت‌های تبلیغاتی و افزایش آگاهی مردم اطلاع داده شود تا مردم اطلاع داشته باشند طرح محله در منطقه قرار به انجام است و فرصتی باری مشارکت دارند. البته این فعالیت‌ها نیز با حمایت مقامات محلی نیز قابلیت انجام‌پذیری دارد. این حمایت از طرق مختلف قابلیت انجام دارد: از طریق خبرنامه‌ها، نشریات خود یا با قرار دادن اطلاعیه‌ها در کتابخانه‌ها و سایر ساختمان‌های عمومی، ایستگاه‌های رادیویی و روزنامه‌های محلی نزدیک، ارسال اطلاعیه از طریق صندوق پست، زدن پوستر در ساختمان‌ها و مغازه‌های عمومی محلی، رسانه‌های اجتماعی و حضور در رویدادهای محلی (مانند بازارها و جشنواره‌ها).

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

همچنین شایان ذکر است که در این مرحله شناسایی و نزدیک شدن به شرکای کلیدی محلی و ذینفعان انجام می شود که در بند ۴، ۱، ۵، در این باره توضیح داده شده است.

تهیه طرح

مشارکت در این مرحله به سه بخش تقسیم می شود که می توان آنها را این گونه نام گذاری نمود: مشارکت زود هنگام، مشارکت اواسط طرح و مشارکت در مورد طرح تکمیل شده.

در مرحله اول که مشارکت زود هنگام هست که از برخی جهات مهم ترین مرحله مشارکت جامعه نیز در آغاز است باید قبل از توسعه چشم انداز و اهداف طرح انجام شود. هدف از این کار جمع آوری اطلاعات، آگاهی از دیدگاه های مردم و شناسایی موضوعات و موضوعات کلیدی در محله است. این اطلاعات امکان دارد چشم انداز، اهداف و سیاست های طرح را مشخص کند. در این مرحله سؤالات که پرسیده می شود باید از جانب داری و جهت دهی اجتناب کند. این سؤالات باید به گونه ای باشد که همه گروه های مختلف قابلیت جواب دهی به آن را داشته باشد. البته لازم به ذکر است بر اساس شرایط محلی می توان سؤالات خاص تری نیز پرسیده شود.

نهادهای رهبری نیز باید تا حد امکان باید به دنبال طیف وسیعی از دیدگاه ها باشند. پاسخها باید اجازه دهند موضوعات مشترک ظاهر شوند. همچنین ممکن است موضوعات خاص تری با برداشت میدانی در محدوده را شناسایی شود. در آخر این مرحله هنگامی که پاسخها جمع آوری و تجزیه و تحلیل شدند، بازخورد باید ارائه شود، برای مثال از طریق وبسایت، خبرنامه ها یا از طریق رویدادهای تعاملی.

در مرحله دوم که مشارکت اواسط طرح نامیده می شود، جامعه می توانند به مشاوره در مورد پیش نویس چشم انداز و اهداف و همچنین رویدادهای کارگاهی بپردازد یا حتی می تواند در بحث های که در مورد موضوعات خاص تر محله است، شرکت کند. این فرایند یک فرایند تعاملی است.

مشارکت اجتماعی در مرحله میانی باید طوری طراحی شود که اطلاعات مورد نیاز برای توسعه جزئیات طرح محله را فراهم کند. برای مثال، بحثها می تواند بر مرکز شهر یا مرکز خرید محلی، نیازهای مسکن یا یک فضای عمومی کلیدی متمرکز شود. در توسعه اهداف، سیاستها، پیشنهادها یا تخصیص زمین، ممکن است گزینه های مختلفی در نظر گرفته شود و برای یافتن ترجیحات افراد مورد مشورت قرار گیرد. گزینه ها می توانند مواردی مانند سایت های مسکن جدید، توسعه تجاری یا تسهیلات اجتماعی را شامل شوند. در این موضوع باید توجه داشت که رأی گیری ساده انجام نشود بلکه به استدلال پشت ترجیحات افراد است که اهمیت بیشتری داده شود، به طور مثال درخواست از مردم برای رأی دادن به زمین های مختلف جهت تخصیص زمین دشوار است، بهتر است که در مورد روش و معیارهای انتخاب زمین مشورت شود و نظرات نهادهای رهبری را در مورد مزایا و معایب زمین های مختلف پرسیده شود، این امر به جامعه اجازه می دهد تا قضاوت های متوازن و مبتنی بر شواهد در مورد تخصیص زمین ها داشته باشد. همچنین این موضوع به افراد کمک می کند تا تصمیمی آگاهانه بگیرند.

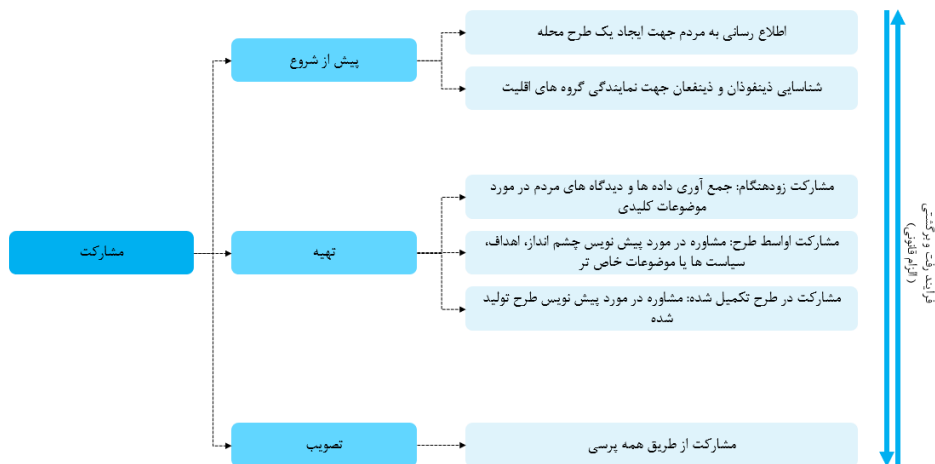
مرحله سوم که مشارکت در مورد طرح تکمیل شده نامیده می شود، هنگامی اتفاق می افتد که یک پیش نویس از طرح تولید شده است. این پیش نویس باید مورد مشاوره و مورد مشارکت قرار بگیرد. این موضوع باید با توجه به این باشد که مردم زمان یا تمایل به خواندن یک سند مفصل ندارند و باید یک نسخه کوتاه و مختصر و مفید ارائه شود. همچنین باید محل نسخه کامل طرح (نسخه آنلاین و چاپی) جهت بررسی مردم علاقه مند و پاسخگویی به این افراد تعیین و مشخص باشد. با انجام این عمل شرکای محلی و سایر علاقه مندان می توان دسترسی دقیق به این طرح داشته باشند و با بررسی مسائل جزئی تر

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

اظهار نظر کنند. در این مرحله بعد از انجام موارد فوق طرح ممکن است با در نظر گرفتن هرگونه اظهارات دریافت شده اصلاح شود.

تصویب طرح

در این مرحله پس از توافقات انجام شده در مراحل قبل و مطابقت داشتن طرح محله با قوانین قرار، مقامات برنامه ریزی محلی ترتیب برگزاری یک همه پرسی را می دهند که مشارکت مردم را در این مرحله آغاز می کند. مقامات محلی موظفاند اطلاعات طرح محله را ۲۸ روز کاری قبل از تاریخ همه پرسی منتشر کنند و اطلاع دهند که همه پرسی برگزار شده و تاریخ آنچه زمانی است. نهادهای رهبری فقط می توانند به شرکت در همه پرسی مردم را تشویق کنند نه اینکه آن ها را به رأی بله مجاب یا تشویق کنند. شایان ذکر است نهادهای رهبری می تواند با هزینه مستقل تبلیغ طرح محله خود را بکنند و از مردم درخواست کنند که رأی بله بدهند در همه پرسی و هیچ گاه نمی تواند افراد را به زور مجاب نمایند. در محله های تجاری دو همه پرسی برگزار می شود یکی برای ساکنین یکی برای افرادی که برای خرید به آن محله مراجعه می کنند. اگر در همه پرسی بیش از ۵۰ درصد رأی بله دهند طرح محله بخشی از طرح توسعه قانونی برای منطقه می شود. البته در محله های تجاری باید در هر دو همه پرسی ۵۰ درصد رأی بله آورده شود در صورت تمایز نتیجه ها این مقامات برنامه ریزی محلی هستند که تصمیم می گیرند طرح تصویب شود یا خیر.



شکل شماره ۷: نمودار مفهومی مشارکت در برنامه ریزی محله

۴.۱.۱.۴. نهادهای تصمیم گیرنده

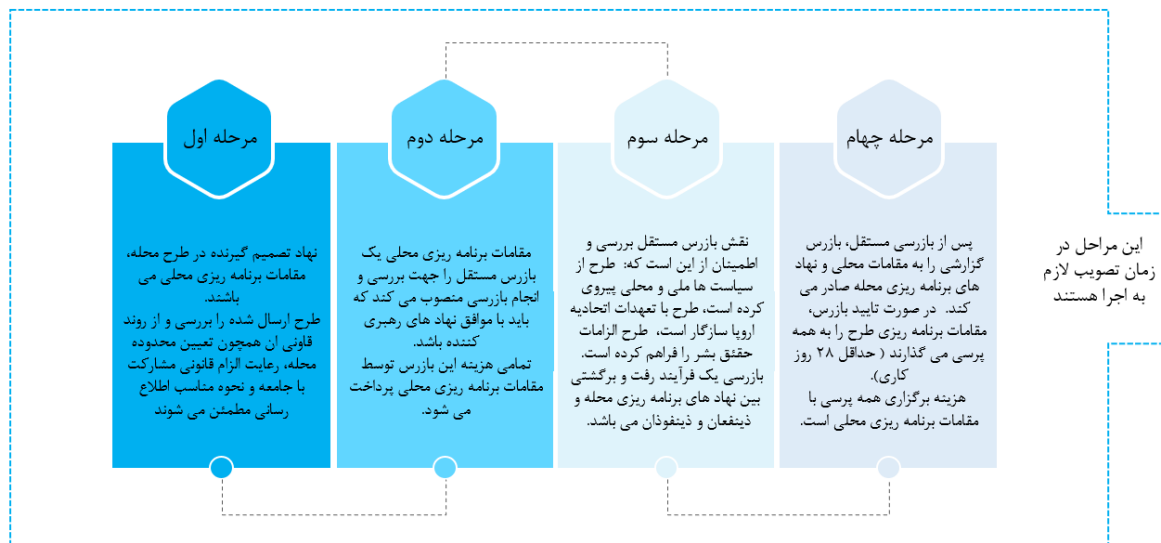
نهاد تصمیم گیرنده در طرح محله، مقامات برنامه ریزی محلی می باشند. پس از دریافت پیشنهاد طرح ارائه شده و مدارک پشتیبان، مرجع محلی موظف است بررسی کند که طرح محله ارائه شده از روند قانونی مناسب مانند تعیین محدوده محله و رعایت الزامات قانونی مشاوره و نحوه مناسب اطلاع رسانی پیروی کرده است. سپس مقام محلی مسئول انتشار طرح، ترتیب بازرس مستقل و ترتیب دادن برگزاری همه پرسی است.

بازرس مستقل توسط مقام محلی و با موافقت انجمن محله یا شورای محله یا شهرک منصوب خواهد شد. این بازرس جهت بررسی و انجام بازرسی مستقل طرح محله منصوب می شود. هزینه همه پرسی و بازرس مستقل با مقامات برنامه ریزی محلی است. بازرس مستقل باید دارای صلاحیت های باشد. صلاحیت های همچون دانش و تجربه قوانین برنامه ریزی، سیاست ها

دستاورد های نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

و رویه‌ها، صلاحیت‌های مناسب و عضویت در یک نهاد حرفه‌ای مناسب، آزادی از تضاد منافع یا سوگیری، مهارت‌های شخصی برای برخورد مؤثر با طیفی از افراد با سطوح مختلف دانش برنامه‌ریزی، توانایی سنجش شواهد و قضاوت حرفه‌ای صحیح و بی‌طرفانه است.

نقش بازرسی مستقل این است که اطمینان پیدا کند که طرح محله از سیاست‌های ملی پیروی کرده است و به دستیابی توسعه پایدار کمک می‌کند. همچنین بررسی کند که طرح محله به‌طور کلی با سیاست‌های محلی استراتژیک اتخاذ شده هماهنگی دارد و با تعهدات اتحادیه اروپا سازگار و الزامات حقوق بشر را برآورده کرده است. بازرسی یک فرآیند رفت و برگشتی بین نهادهای برنامه‌ریزی محله و ذینفعان و ذی‌نفعان است. پس از بازرسی مستقل، بازرسی گزارشی را به مقامات محلی و نهادهای برنامه‌ریزی محله صادر می‌کند. اگر طرح شرایط فوق را رعایت کرده باشد (شرایط اولیه نیز نامیده می‌شود)، بازرسی توصیه می‌کند که طرح به همه‌پرسی پیش برود ولیکن امکان دارد اصلاحاتی نیز مطرح کند که باید آن اصلاحات انجام شود. در صورتی که نهادهای برنامه‌ریزی این اصلاحات را نپذیرند طرح برگشت می‌خورد. همچنین بازرسی می‌تواند اطلاع دهد که طرح شرایط اولیه را ندارد و نباید به همه‌پرسی رفته شود ولیکن نظر نهایی برای همه‌پرسی و تأیید طرح به مقامات برمی‌گردد. شرایط استثنایی وجود دارد که در آن ممکن است از وزیر امور خارجه خواسته شود که مداخله کند، در مواردی که مقامات محلی طرحی را برای همه‌پرسی ارائه نمی‌دهند یا از توصیه‌های یک بازرسی خارج می‌شوند.



شکل شماره ۸: نمودار مفهومی نحوه عملکرد نهادهای تصمیم‌گیرنده

۵.۱.۱.۴. ذینفعان و ذی‌نفعان

ایده پشت طرح‌های محله این است که آن‌ها توسط جامعه رهبری می‌شوند. انجمن محله یا شورای محله/شهر، روند برنامه‌ریزی را رهبری و هماهنگ می‌کند. سایر اعضای جامعه ممکن است به‌طور فعال در فرآیند برنامه‌ریزی مشارکت داشته باشند. این ممکن است از طریق عضویت در انجمن یا گروه‌های راهبری/کاری (افرادی که وظیفه تهیه طرح را دارند)، از طریق فعالیت‌های مشارکت اجتماعی، ذینفعان و ذی‌نفعان باشد. همان‌طور که گفته شد شناسایی و نزدیک شدن به ذینفعان و ذی‌نفعان در طرح محله جایگاه ویژه‌ی دارد. این افراد شامل سازمان‌ها، گروه‌ها و افراد محلی هستند که علاقه خاصی به محدوده دارند. ذینفعان و ذی‌نفعان در کشور انگلستان به دسته‌های متفاوتی تقسیم می‌شوند. این دسته‌بندی به شرح زیر است:

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

- اعضای شورای محلی
 - مغازه‌داران محلی و مشاغل کوچک
 - کارفرمایان عمده و سازمان‌های تجاری، از جمله اتاق‌های بازرگانی.
 - گروه‌های اجتماعی مانند انجمن‌های ساکنین، انجمن‌های مدنی یا رفاهی محلی، گروه‌های تاریخ محلی یا باشگاه‌های ورزشی؛
 - مالکان زمین‌ها یا سازمان‌های کلیدی با دارایی‌های قابل توجه و توسعه‌دهندگان
 - تراست‌های (سازمانی است که توسط مشارکت بزرگ محلی برای مدیریت و حسابداری توزیع بودجه، و/یا ارائه فعالیت‌ها یا خدمات از طرف مشارکت بزرگ محلی انتخاب می‌شود) محلی و گروه‌های پروژه، مانند تراست‌های توسعه جامعه، تراست مای زمین یا تراست‌های حفظ ساختمان
 - سازمان‌های غیرانتفاعی که گروه‌های اقلیت را نمایندگی می‌کنند (مانند سالمندان، معلولان، جوانان، افراد کم‌درآمد، گروه‌های مذهبی و گروه‌های قومی).
 - مؤسسات آموزشی مانند مدارس، کالج‌ها و دانشگاه‌ها
 - تسهیلگران یا فعالان جامعه
 - مؤسسات محلی مانند مراکز هنری، مکان‌های اجرا، معماری یا مراکز محیطی
 - سازمان‌های مراقبت‌های بهداشتی و اجتماعی
 - نخبگان محلی و منطقه‌ای
- انجمن‌های محله یا شورای شهرک یا محله می‌توانند استفاده‌های از ذینفعان و ذی‌نفعان در فرآیند طرح محله داشته باشند. در ذیل به شرح این موارد می‌پردازیم:
- دعوت از افراد برای پیوستن به انجمن محله، دعوت از آن‌ها به گروه‌های راهبری یا کاری که وظیفه تهیه طرح را دارند، جلساتی برای بحث در مورد نظرات آن‌ها و منافع اعضا یا جوامع خود، کمک در گردآوری و تفسیر پایگاه شواهد، دعوت از آن‌ها برای مشارکت در توسعه و نوشتن طرح، مشاوره در مراحل کلیدی در تهیه طرح، می‌توان به‌عنوان منبع مشاوره و پشتیبانی حرفه‌ای در طرح محله استفاده شوند، کار برای توسعه برنامه مشارکت جامعه و بحث در مورد راه‌هایی که از طریق آن‌ها می‌توانند اعضا یا جوامع خود را درگیر کنند، همچنین برخی افراد می‌توانند با دسترس داشتن شبکه‌های گسترده به اطلاع‌رسانی طرح و مشارکت مردم محلی به‌ویژه گروه‌های اقلیت کمک کنند. به‌طور کلی این افراد می‌توانند زندگی را برای انجمن محله یا شورای شهرک یا محله آسان‌نمایند.

۲،۱،۴. دستورات توسعه محله

دستورات توسعه محله ابزاری برای شوراهای محله یا شهرک یا انجمن محله برای اعطای مجوز برنامه‌ریزی برای انواع خاصی از توسعه در یک منطقه مشخص است. به‌عنوان مثال؛ مجوز برنامه‌ریزی برای خانه‌های جدید، یک فروشگاه جدید یا انواع خاصی از تغییر یا بازگرداندن ویژگی‌های تاریخی می‌تواند باشد. این موضوع می‌تواند برای کل یا فقط بخشی از محدوده محله باشد. این دستورات توسعه محله اکثراً در موازات تهیه یک طرح محله انجام می‌شود. راهنمایی‌های دولت برای تهیه دستورات توسعه محله در راهنمایی‌های برنامه‌ریزی ملی موجود است. این دستورات همانند طرح محله، تحت بازرسی مستقل قرار می‌گیرند و سپس قبل از اینکه به مرحله اجرا برسند به همه‌پرسی گذاشته می‌شود. همچنین قبل از دستورات توسعه محله باید محدوده محله تعیین شده باشد. سپس انجمن محله یا شوراهای شهرک یا محله تعیین گردد. مشارکت در

دستاوردهای نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

دستورات توسعه محله قبل از شروع این دستورات انجام می‌شود و به همه‌پرسی ختم می‌شود. همچنین مقامات برنامه‌ریزی محلی همچون طرح محله، نهاد تصمیم‌گیرنده دستورات توسعه محله است.

۳،۱،۴. سفارش‌ها توسعه محله

سفارش‌ها توسعه محله نوعی دستورات توسعه محله است که می‌تواند مجوز برنامه‌ریزی را برای تحولات تحت رهبری جامعه در مقیاس کوچک اعطا کند. این موارد می‌تواند شامل مواردی مانند مسکن، مراکز اجتماع، مراکز تجاری و شرکت‌ها باشد. دارایی‌های اعطاشده تحت سفارش‌ها توسعه محله باید به نفع جامعه استفاده شود. بنابراین، علاوه بر اعطای مجوز برنامه‌ریزی، یک سفارش‌ها توسعه محله تضمین می‌کند که هرگونه درآمد حاصل از آن فقط می‌تواند به نفع جامعه گسترده‌تر استفاده می‌شود. مشارکت در سفارش‌ها توسعه محله از پیش از شروع تا همه‌پرسی همچون طرح محله انجام می‌پذیرد. سفارش‌ها توسعه محله توسط گروه‌های اجتماعی اکثراً تهیه می‌شود ولیکن توسط انجمن‌های محله یا شوراهای محله یا شهرک نیز می‌تواند تهیه شود. همچون دستورات توسعه محله، تهیه سفارش‌ها نیز در راهنمایی‌های برنامه‌ریزی ملی موجود است. همچنین سفارش‌ها تحت بازرسی مستقل قرار می‌گیرد و بعد به همه‌پرسی گذاشته می‌شوند. لازم به ذکر است که نهاد تصمیم‌گیرنده سفارش‌ها نیز مقامات برنامه‌ریزی محلی هستند.

۵. نتیجه‌گیری

اظهارات محلی گرایی، در قالب برنامه‌ریزی محله، مسلماً اصول سیاسی و حقوقی سیاست برنامه‌ریزی را که ریشه در کنترل دولت داشت، به چالش کشیده است. برنامه‌ریزی محله در کشور انگلستان، برنامه‌ریزی محله را به سمت‌وسوی متفاوت و بهتر پیش برده است و انتقال قدرت را به پایین‌ترین سطح برنامه‌ریزی یعنی محله سوق داده است. یافته‌های به‌دست‌آمده همسو با یافته‌های سایر محققین است. با توجه به مبانی نظری پژوهش حاضر و بررسی نظرات نظریه‌پردازان مختلف این نتایج منتج شده است. به عقیده Liu (۲۰۲۱) برنامه‌ریزی محله به مردم محله این امکان را می‌دهد تا در امور توسعه آتی محله خود مشارکت داشته باشند. از نظر Bogusz (۲۰۱۸) برنامه‌ریزی محله، فرایند حاکمیتی ذینفعان و شبکه‌هایی را گرد هم می‌آورد که هدف آن‌ها یافتن راه‌حلی برای نیازهای برنامه‌ریزی در مقیاس محله است؛ به عقیده Bradley (۲۰۱۸) یک طرح محله می‌تواند توسط یک شورای شهرک یا محله یا در مناطق شهری توسط یک گروه اجتماعی که یک انجمن محله ایجاد می‌کند آغاز شود. این "نهادهای واجد شرایط" می‌توانند برای تعیین به‌عنوان منطقه محله به مقام برنامه‌ریزی محلی درخواست دهند. در این پژوهش استدلال می‌شود که برنامه‌ریزی محله می‌تواند در بهبود فرآیند و ساختار پایین‌ترین سطح برنامه‌ریزی کشور ایران مؤثر باشد. در جهت دستیابی به این موضوع می‌توان به مقایسه و بیان شباهت‌ها و تفاوت‌های برنامه‌ریزی محله با نزدیک‌ترین نمونه برنامه‌ریزی موجود در کشور ایران پرداخت. نمونه نزدیکی به برنامه‌ریزی محله در ایران وجود ندارد ولی می‌توان نزدیک‌ترین نمونه را به آن برنامه‌ریزی راهبردی دانست. از آنجایی که برنامه‌ریزی راهبردی یکی از جدیدترین برنامه‌ریزی‌های است که در کشور ایران معرفی شده است. این مقایسه به نمایش شباهت‌ها و تفاوت‌های سیستم برنامه‌ریزی کشور ایران با کشور انگلستان که در زمینه برنامه‌ریزی محله توسعه‌یافته است، است. مقایسه بر اساس مؤلفه‌های اصلی استخراج‌شده برای برنامه‌ریزی محله است و اگر برنامه‌ریزی راهبردی شباهتی چه در فرآیند یا حتی محتوا هر یک از مؤلفه‌های اصلی داشته باشد آن را با علامت + نمایش داده می‌شود. تفاوت‌های این مقایسه نیز با علامت - به نمایش گذاشته می‌شود.

دستاورد های نوین در مطالعات علوم مدیریت، حسابداری و اقتصاد ایران

جدول شماره ۲: مقایسه تطبیقی برنامه ریزی محله در انگلستان با برنامه ریزی راهبردی در ایران

برنامه ریزی راهبردی	کشور ایران	کشور انگلستان	برنامه ریزی محله	مؤلفه های اصلی
+			+	طرح محله / طرح توسعه محله
-			+	تعیین محدوده محله
-			+	تعیین انجمن محله / شورا های محله یا شهرک
+			+	مشارکت
+			+	ذینفعان و ذی نفوذان
+			+	نهادهای تصمیم گیرنده
-			+	دستورات توسعه محله
-			+	سفارش ها توسعه محله

همان طور که در جدول بالا مشاهده می شود برنامه ریزی محله و برنامه ریزی راهبردی در تم های اصلی طرح محله، مشارکت، ذینفعان و ذی نفوذان و نهادهای تصمیم گیرنده شباهت های دارند ولیکن این شباهت ها به معنا این نیست که برنامه ریزی راهبردی همچون برنامه ریزی محله فرآیند و ساختار تم های اصلی را رعایت می کند بلکه با تمامی شباهت های که در این موارد دارند بلکه در عمل با هم متفاوت هستند. در جهت مفهوم بهتر این قضیه می توان هر یک را با هم بررسی نمود. مورد اول طرح محله که برنامه ریزی راهبردی با تشکیل طرح به سرانجام می رسد و تفاوت های چشمگیری در فرآیند طرح راهبردی با طرح محله وجود دارد. مورد دوم مشارکت است، مشارکت در برنامه ریزی راهبردی فقط در زمان ارائه پیش نویس چشم انداز، اهداف و سیاست ها به کار می رود در حالی که مشارکت در برنامه ریزی محله بشدت چشمگیر است. این مشارکت در تهیه، تصویب و حتی پیش از شروع برنامه ریزی انجام می شود. این در تمامی ابزارهای برنامه ریزی محله قابل مشاهده است. مورد سوم ذینفعان و ذی نفوذان است، در این مورد برنامه ریزی راهبردی بسته به منطقه ذینفعان و ذی نفوذان خود را تعیین می کند یعنی به عبارتی تعیین ذینفعان و ذی نفوذان در دست برنامه ریز است در حالی که برنامه ریزی محله طیف قبلی از افراد ذینفع و ذی نفوذ به آن معرفی شده و باید حتماً با آن ها مشاوره شود، البته لازم به ذکر هست که امکان افزایش این طیف بر اساس صلاح دید برنامه ریز وجود دارد اما کاهش آن امکان پذیر نیست. مورد سوم نهادهای تصمیم گیرنده، در این مورد برنامه ریزی راهبردی بر اساس تهیه و تصویب ارگان های متفاوت است. تهیه وزارت راه و شهرسازی نهاد تصمیم گیرنده این برنامه ریزی است و در تصویب شورای عالی شهرسازی و معماری دخیل است. در حالی که برنامه ریزی محله یک نهاد تصمیم گیرنده در تهیه و تصویب بیشتر ندارد، البته شایان ذکر است که این نهاد در کشور انگلستان متفاوت است، می تواند شورای شهر باشد یا می تواند شورای شهرستان و باشد. دلیل این امر هم وجود تفاوت در مقامات برنامه ریزی محلی هر منطقه از کشور است.

نبود برنامه ریزی محله ای در ایران و وجود قدرت در بالای سلسله مراتب سطح برنامه ریزی موجب فرسایشی شدن برنامه ریزی در ایران شده است. همچنین نبود مشارکت صحیح در برنامه ریزی موجب بی تفاوتی مردم و از دست دادن اعتبار آن در میان مردم شده است. در حالی که برنامه ریزی محله با خود مشارکت مردمی به صورت کارآمد به عرصه برنامه ریزی آورده است. با توجه به شرایط کنونی برنامه ریزی کشور که فرآیندی فرسایشی را دنبال می کند بهتر است برخی از ویژگی ها برنامه ریزی محله را در برنامه ریزی کشور ایران جای داده و فرآیند و سطوح خود را تا حد ممکن بهبود بخشید. لازم است که توجه داشت که تمامی مراحل برنامه ریزی محله قابلیت اجرا را در کشور ایران ندارد. برخی از رهنمودها، پیشنهادها و راهکارهای که می توان در زمینه برنامه ریزی به بهبود آن کمک نماید، در ادامه اشاره شده است:

جدول شماره ۳: رهنمودها، پیشنهادهای و راهکارها بر اساس مؤلفه های اصلی

مؤلفه های اصلی	رهنمودها، پیشنهادهای و راهکارها
طرح محله	<ul style="list-style-type: none"> - تدوین طرح محله بر پایه سیاست و پروژه محوری - تدوین طرح محله بر پایه جامعه محوری - تدوین طرح محله با انعطاف پذیری بالا (موضعی یا موضوعی بودن آن)
مشارکت	<ul style="list-style-type: none"> - اصلاح فرآیند مشارکت در برنامه ریزی - ایجاد تداوم و پیوستگی در مشارکت جامعه (پیش از شروع، تهیه، تصویب و حتی فراتر از برنامه ریزی محله در اجرا) - ایجاد ابزارهای متفاوت جهت اطلاع رسانی و مشارکت مؤثر در برنامه ریزی ها
نهاد های تصمیم گیرنده	<ul style="list-style-type: none"> - منصوب کردن بازرس مستقل در جهت نظارت بر روی انواع برنامه ریزی توسط نهادهای کشوری - اطمینان از توان فنی و فهم برنامه ریزی بازرس مستقل
ذینفعان و ذی نفوذان	<ul style="list-style-type: none"> - ارائه فهرستی از ذی نفوذان ذینفعان مرجع (امکان افزایش توسط برنامه ریز و عدم امکان کاهش آن) - ارتباط و هماهنگی رفت و برگشتی با ذینفعان و ذی نفوذان
دستورات و سفارش ها توسعه	<ul style="list-style-type: none"> - امکان انجام درخواست مجوزهای توسعه توسط مردم - قانونی کردن و وزن قانونی دادن به مجوزهای توسعه (در طرح محله یا طرح های مشابه آن از این توسعه ها استفاده شود)

۶. مراجع

۱. Aouad, D. (2022). Neighborhood Planning for a Divided City: The Case of Beirut. *Urban Planning*, 137.
۲. Association, L. G. (2013). *Neighbourhood Planning A Simple Guide For Councillors*. Planning Advisory Service.
۳. Bogusz, B. (2018). Neighbourhood planning: national strategy for 'bottom up' governance. *Property, Planning and Environmental Law*, 12.
۴. Bradley, Q. (2018). Neighbourhood planning and the production of spatial knowledge. *The Town planning review*, 12.
۵. Lauria, M., & Slotterback, C. S. (2020). *Learning From Arnstein's Ladder From Citizen Participation to Public Engagement*. New York And London: Routledge.
۶. Liu, J. (2021). A Critical Evaluation of New Localism and Neighbourhood Planning of the UK from a Social and Spatial Equity Perspective: Neighbourhood Planning of Highgate as a Case Study. *Urban Transportation & Construction*, 13.
۷. London, P. C. (2020). *Neighbourhood Planning – Progress And Insights*. London: London Assembly publications.
۸. More, B. (2017). *Urban Planning, Neighbourhoods And Social Cohesiveness: A Socio-Cultural Study Of Expatriate Residents In Dubai*. Salford: College of Science and Technology University of Salford.
۹. Oshun, M., M. Ardoin, N., & Ryan, S. (2011). Use Of The Planning Outreach Liaison Model in the Neighborhood Planning Process: A Case Study in Seattle's Rainier Valley Neighborhood. *Urban Studies Research*, 1.
۱۰. Parker, G., Lynn, T., & Wargent, M. (2017). Contestation and Conservatism in Neighbourhood Planning in England. *Reconciling Agonism and Collaboration? Planning Theory and Practice*, 3.
۱۱. Serra Coch, G. (2019). *Neighborhood Mapping And Neighborhood Planning: Revealing The Relationship In New York City, 1970-2015*. A Thesis Presented to the Faculty of Architecture and Planning, 2.

۱۲. Vigar, G., Gunn, S., & Brooks, E. (2017). Governing Our Neighbours: participation and conflict in neighbourhood planning. *Town Planning Review*, 2.
۱۳. Yuille, A. (2019). Knowing And Caring: Performing legitimacy in Neighbourhood Planning. PhD Thesis.
۱۴. Zhang, Q., Hiu Kwan Yung, E., & Hon Wan Chan, E. (2018). Towards Sustainable Neighborhoods: Challenges and Opportunities for Neighborhood Planning in Transitional Urban China. *Sustainability*, 3.
۱۵. Chetwyn, D. (2018). *Neighbourhood Plans Roadmap A Step-by-Step Guide*. Locality.
۱۶. Grimwood, G. G. (2018). *Neighbourhood Planning*. House Of Commons Library.
۱۷. Winter, G. (2016). Comparison of the planning systems in the four UK countries. *National Assembly for Wales*, 11-16.
۱۸. Alawadi, K., Hong Nguyen, N., Alrubaei, E., & Scoppa, M. (2021). Streets, Density, And The Superblock: Neighborhood Planning Units And Street Connectivity In Abu Dhabi. *Journal of Urbanism: International Research on Placemaking and Urban Sustainability*, 4.
۱۹. Dash, S. (2020). To Study The Impact Of Neighborhood Planning On Healthy Ageing. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 2.
۲۰. Farhan, S., Mutaz, T., Alyasari, H., Zubaidi, S., & Hashim, K. (2021). Digital Era Influence on Neighbourhood Planning. *Materials Science and Engineering*, 3.
۲۱. Wills, J. (2016). Emerging geographies of English localism: The case of neighbourhood planning. *Political Geography*, 51.
۲۲. Manuel, J., Vigar, G., Bartindale, T., & Comber, R. (2017). Participatory Media: Creating Spaces for Storytelling in Neighbourhood Planning . *Supporting Local Space*, 1.
۲۳. شکری یزدان آباد، ش.، خلیلی، ا.، بهزادفر، م. (۱۴۰۰). "تحلیل عوامل موثر بر تحقق برنامه ریزی محله مینا (مورد مطالعاتی: محله سنگلج تهران)". *مطالعات ساختار و کارکرد شهری*، ۴.
۲۴. شهسوار، ا.، کمانرودی، م.، پرزادی، ط.، ابوالقاسم پور، م. (۱۳۹۸). "برنامه ریزی راهبردی توسعه محله های شهری تهران (مورد مطالعه: محله فردوسی منطقه ۱۲)". *نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی*، ۲.
۲۵. فنی، ز.، کاظمی، ل. (۱۳۹۵). "آینده پژوهی و سناریونگاری برای برنامه ریزی توسعه محله های بر پایه تحلیل سیستمی با مطالعه محله سنگلج تهران". *فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست گذاری عمومی*.
۲۶. معروفی، ح.، دولابی، پ. (۱۳۹۹). "معاصر سازی مفهوم "محله" در شهر ایرانی با نگاه بر مبانی برنامه ریزی محله مینا". *نشریه علمی معماری و شهرسازی ایران*، ۲۸.